

2337

NAFTA

N20/C 31 608

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-ego i 30-ego.

Prenumerata wynosi rocznie 16 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 12.

Sanacja przemysłu naftowego. — Krajowa Rada naftowa. — Eksport naszych produktów naftowych za I. kwartał b. r. — Kronika finansowa. — Statystyka szybów w Tustanowicach. — Korespondencye z Tustanowic. — Przemysł naftowy w Stanach Zjednoczonych Ameryki w roku 1908. — Wiadomości z targu ropnego. — Kronika.

Sanacja przemysłu naftowego.

W sanacyi naszego przemysłu nastąpił bardzo wiele znaczący zwrot; podpisany już układ przedwstępny Krajowego Związku producentów z towarzystwem „Standart Oil Comp.“ zrealizowanym nie będzie, natomiast nastąpiło za pośrednictwem rządu porozumienie Krajowego Związku z blokiem rafinerji austriackich, koncentrujących się w towarzystwie akcyjnym „Olex“. W ostatniej chwili, gdy układ z Amerykanami miał być już podpisany w Krakowie w czystopisie, rząd zawezwał przedstawicieli Krajowego Związku do Wiednia na wspólną konferencyę z rafinerami, która odbyła się 21. b. m. w ministerstwie skarbu częściowo pod przewodnictwem samego ministra skarbu Bilińskiego, na konferencyi tej minister skarbu oświadczył, że rząd gotów jest wybudować sam rezerwoary dla magazynowania ropy i wniesie odpowiednią ustawę do parlamentu jeszcze w tej sesyi, jeśli nastąpi porozumienie między rafinerami i ze Związkiem producentów. Pod naciskiem tego oświadczenia rządowego i pod grozą układu z Amerykanami, który dla rafinerów austriackich przedstawiał poważne niebezpieczeństwo szczególnie w tym punkcie

umowy, który dawał bonifikaacye w cenie ropy Amerykanom, przyszedł do skutku blok rafinerji, podejmujący się prowadzenia odbenzyniarni w Drohobyczu i przyszło do skutku oświadczenie producentów rafinerów, którego domagał się Związek, że z tą ilością ropy, jaką ci rafinerzy nie przerobią we własnych rafineriach, przystąpią do Związku producentów. Prowadzenie odbenzyniarni w Drohobyczu odstępuje rząd blokowi rafinerji, który też będzie dostarczał kolei „mazut“ żądanej jakości. Za „mazut“ ten płacić będzie rząd Związkowi producentów K 2.84 od cetnara, za otrzymaną ze 100 kg. ropy przy fabrykacyi „mazutu“ benzynę i naftę płacić będzie Związkowi krajowemu blok rafinerji 71 hal., a Związek w zamian za to dostarczać będzie potrzebną do fabrykacyi „mazutu“ ilość ropy. 25-go b. m. na podstawie tego porozumienia wniósł minister skarbu do parlamentu ustawę, żądającą kredytu ośmiu milionów na budowę ziemnych rezerwoarów dla magazynowania ropy o objętości najwyżej 100.000 wagonów. Ustawę tę niżej przytaczamy dosłownie rezerwoary te zgodnie z brzmieniem ustawy będą wydzierżawione

Krajowemu Związkowi i mają w pierwszej linii służyć na pomieszczenie ropy kolejowej. Czynsz dzierżawy od tych rezerwoarów, jak się informujemy, będzie nieznaczny, gdyż amortyzacya kosztów budowy obliczona jest na 10—12 lat (a nawet pierwsze 60.000 wagonów ropy kolejowej mają być magazynowane bezpłatnie), gdy w układzie z Amerykanami czynsz ten miał być 3—4 razy większy, gdyż amortyzacya z czynszu obliczona była na 4 lata. Na razie mają być wybudowane rezerwoary na pomieszczenie 60.000 wag. ropy, na dalsze 40.000 wag. będą budowane rezerwoary w następnym roku, jeśli zajdzie potrzeba.

Niezależnie od budowy rezerwoarów rząd w projekcie ustawy żąda przymusu koncesjonowania magazynów i rurociągów ropnych, jakoteż i rafinerij nafty.

To jest w głównych zarysach rezultat energicznych zabiegów Krajowego Związku nad sanacyą przemysłu naftowego.

Rezultat ten jest bezwarunkowo dla samego Związku korzystniejszy, niż początkowy układ z Amerykanami; najpierw jest on korzystniejszy co do kosztów magazynowania ropy, które będą 3—4 razy tańsze, powtóre przedstawia widoki skoncentrowania w Związku całej produkcyi a tem samym zrobienia Związku silniejszym przez przystąpienie producentów-rafinerów do Związku, wreszcie same zabiegi Związku około tej sprawy, liczne konferencye najpierw ze „Standardem“, następnie z rządem, ogromnie podniosły „prestige“ Związku, a rząd miał sposobność przekonać się, iż przedstawiciele Związku prowadzili politykę celową, że mieli najszczersze chęci zaprowadzić ład w całym przemyśle, gdy żywiołem rozbieżnym byli w ostatnich czasach rafinerzy.

Zainicyowanie układów z Amerykanami nie pozostało bez skutku i bez wpływu realnego jeszcze w innym kierunku; przedstawiciele Krajowego Związku producentów przy ugodzie z rafinerami wobec rządu położyli nacisk na to, by nastąpiło porozumienie rafinerów z Amerykanami do do nafty eksportowanej, aby w ten sposób i na targu zagranicznym znikła szkodliwa konkurencyja dla przemysłu naftowego galicyjskiego, na której najwięcej ucierpiała produkcyja surowca —

i może nareszcie teraz dopiero za pośrednictwem Związku dojdzie do skutku porozumienie tow. „Standard“ z rafinerami austriackimi, porozumienie kilkakrotnie nawiązywane i kilkakrotnie przerywane wskutek niezgodności rafinerów.

Należy się spodziewać także, że zawiązanie się bloku rafinerij doprowadzi i do wewnętrznego kartelu rafinerij, a tem samym skończy się ta walka bezcelowa rafinerij, która mogła istnieć przy niskiej tylko cenie surowca i sem samem najwięcej szkodziła naszemu kopalnictwu.

W projekcie ustawy, wniesionej przez rząd do parlamentu, a mianowicie co do przymusu koncesjonowania rafinerij i przeszkód w rozwożeniu nafty rafinowanej w cysternach, znać wpływ rafinerów, którzy tymi środkami chcieli ograniczyć dalsze wdzieranie się trustu amerykańskiego do rafinerijnego przemysłu w Austrii.

Środki te wszakże zdaniem naszym są tylko połowiczne, może więcej w danej chwili taktyczne, bo z punktu ogólnych interesów przemysłu i interesów konsumentów, powiedzmy otwarcie, są one nieracjonalne.

Na razie jednak pozostawiamy te punkty ustawy na uboczu, powrócimy do nich później; za główną treść ustawy, treść ważną dla naszej produkcyi, uważamy budowę rezerwoarów i koncesjonowanie magazynów i rurociągów ropnych; dodać jeszcze musimy, że w motywach do ustawy, rząd napomyka o zmianie krajowej ustawy naftowej i słusznie, gdyż to są tylko najpilniejsze środki do sanacyi przemysłu. Gruntowna sanacya wymaga gruntownych zmian w całej ustawie. A oto treść obecnego projektu ustawy rządowej:

Ustawa dotycząca środków sanacyi przemysłu naftowego.

Za zgodą obu Izb Rady Państwa zarządzam, co następuje:

§ 1.

W celu budowy zbiorników do magazynowania ropy w Galicyi o pojemności najwyżej miliona tonn, wraz z potrzebnymi rurociągami i innymi urządzeniami, jak również dla postawienia tam dla łapania

ropy na wodach bieżących, udziela się rządowi kredytu, aż do wysokości ośmiu milionów koron. Rząd upoważnia się do dostarczenia tej kwoty w drodze operacji kredytowej.

§ 2.

Mające być zbudowane rezerwoary będą prowadzone albo w zarządzie państwowym, albo będą wydzierżawione jakiejś korporacji autonomicznej albo przedsiębiorstwu opartemu na wspólnej kooperatywnej podstawie.

Należytość za używanie tych rezerwoarów, względnie czynsz dzierżawny powinny być tak ułożone, aby w przeciągu oznaczonego czasu, pokryły oprocentowanie i amortyzację kapitału zakładowego.

§ 3.

Następujące przedsiębiorstwa będą podlegać przymusowi koncesjonowania.

- 1) Przedsiębiorstwo magazynowania ropy.
- 2) przedsiębiorstwo zakładania rurociągów ropnych (pipelines).
- 3) Przedsiębiorstwo przeróbki ropy.

Koncesyi udziela krajowa władza polityczna; przytem należy brać pod rozwagę, oprócz ogólnie przepisanych wymagań dla założenia przedsiębiorstwa koncesjonowanego, również i stosunki miejscowe. Koncesya może być odebrana przez władzę nadającą, jeżeli przedsiębiorstwo w przeciągu sześciu miesięcy, licząc od dnia udzielenia koncesyi, nie zostało puszczone w ruch lub jeżeli później, przez przeciąg takiego samego czasu, ruch został zastanowiony.

Obrót naftą przez dowożenie jej w łańcuch przenośnych wozach i przez nalewanie z nich (wozy tankowe) jest dopuszczalny tylko za zezwoleniem ministerstwa handlu.

Taryfy i przepisy przedsiębiorstw magazynujących i transportujących ropę winny być zatwierdzone przez krajową władzę polityczną,

§ 4.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wykonanie tej ustawy polecam moim ministrom: skarbu, handlu i robót publicznych.

W sprawie sanacyi przemysłu naftowego podajemy jeszcze następujące szczegóły, poprzedzające układ z rafinerami:

Zainicyowane przez Krajowy Związek producentów układy z towarzystwem „Standard Oil Co.“, zwróciły pilną uwagę nie tylko opinii publicznej, ale także parlamentu i rządu na nasz przemysł naftowy. Prezydent ministrów Bienert przy rozprawie budżetowej w parlamencie z 17. czerwca zapowiedział, iż po załatwieniu budżetu parlament czeka masa innych ważnych spraw ustawodawczych i wymienił między niemi i sprawę naftową.

Ponieważ sprawa naftowa była już przedmiotem rozprawy na specjalnem posiedzeniu komisji ekonomicznej parlamentu i komisya ta wybrała nawet referenta do pełnej Izby dla tej sprawy w osobie posła Diamanda, nie od rzeczy więc będzie zaznaczyć czytelników z szczegółowym przebiegiem rozpraw tej komisji, tem bardziej, iż dyskusya w komisji przeprowadzona charakteryzuje zapatrywanie rozmaitych frakcyj parlamentarnych na nasz przemysł, a uchwalone w komisji rezolucye zapowiadają bardzo ważne reformy.

Przebieg tego posiedzenia, na którym ze strony rządu byli obecni: szef sekcji w ministerstwie finansów Biernacki, szef sekcji w ministerstwie robót publicznych Homann, szef sekcji ministerstwa handlu Brosche i szef sekcji ministerstwa kolei Rummler, był następujący:

Posel Dr. Kolischer przedstawił sytuację galicyjskich producentów ropy, którzy gdy rozmaici przemysłowcy jakoteż i banki wzdragały się przyjść im z pomocną ręką, widzieli się zmuszonymi do rozpoczęcia jakiejś akcji, któraby wreszcie położyła kres ich niedoli. I z tej to przyczyny podjęto rokowania z tow. „Standard Oil Co.“. Mowca zwraca uwagę na szkody, jakie ten układ wyrządzi produkcji surowca, tem bardziej, że Rockefeller będzie się zapewne usilnie starać o to, by swą potężną organizacją usmierecić eksport galicyjskiej nafty do Niemiec. Projekt zmonopolizowania handlu zupełnie mu się nie podoba.

Pos. Witk oświadcza się za monoplem handlowym nafty i omawia sytuację robotników w galicyjskich kopalniach.

Pos. Dr. L i c h t ubolewa, że układ Krajowego Związku producentów ropy z amerykańskim trustem doszedł do skutku i wyraża nadzieję, że rząd zrobi odpowiedni użytek za swaich praw w celu ochrony rodzimej produkcji i rodzimego przemysłu. Omawia rezultat układów, które swego czasu toczyły się w ministerstwie finansów i przyłącza się do wniosku o zaprowadzenie monopolu handlowego. Mowca stawia dalszy wniosek, w którym wzywa rząd, by przestudował rozmaite alternatywy monopolowe, porozumiał się w tej sprawie z rządem węgierskim, oraz jak najprędzej zdał sprawozdanie z tych czynności i oświadcza się za ustawodawczym moratorium w obowiązkach wierzenia, a to w celu zapobieżenia hyperprodukcji ropy.

Szef sekeji B i e r n a c k i zdaje dokładne sprawozdanie z rozmaitych układów rządu z producentami ropy, z grupą rafinerów i z bankami i podnosi, że w kwestyi monopolowej trzeba koniecznie znieść się z Węgrami.

Pos. Z a r a ń s k i bierze Krajowy Związek producentów ropy w obronę przed atakami posłów socjalistycznych, którzy Związkowi zarzucają złą sytuację robotników w tej gałęzi przemysłu. Układ producentów ropy z tow. „Standard Oil Co.“ odpowiada wymogom konieczności, gdyż producenci nie mogli znaleźć innego środka, któryby położył kres ich niedoli.

Pos. Dr. M a y r odczytuje rezulucję, w której wzywa rząd, by wydał takie zarządzenie, któreby chroniły tak produkcję, jak i cały przemysł przed zgubną spekulacją.

Pos. L i c h t wyjaśnia, że mimo układów z amerykańcami, rząd jest zobowiązany akcją sanacyjną przeprowadzić tylko krajowymi kapitałami.

Szef sekeji H o m a n n porusza stanowisko prawne i ustawodawcze w przemyśle naftowym i o tyle podziela wywody referenta Dr. D i a m a n d a, że wykonywanie przemysłu naftowego musi ulegać zmianie i że muszą się znaleźć odpowiednie środki sanacyjne. Dawniejsze prawodawstwo naftowe było bardzo liberalne i stało się powodem założenia wielkiej ilości kopalń naftowych, których hyperprodukcja jest przyczyną obecnego zawiąkania. Nowa krajowa ustawa naftowa z r.

1908 o tyle polepszyła sytuację, że dla wydobycia minerałów żywicznych ustanowiła pewien minimalny obszar. Ministerstwo robót publicznych wydało w ciągu ostatniego roku cały szereg daleko idących przepisów górniczo-policyjnych, które w pierwszym rządzie miały zagwarantować bezpieczeństwo publiczne oraz, wedle możliwości, ograniczyć produkcję odpowiednio do zbytu. Ankietę w sprawie sanacji przesilenia w galicyjskim przemyśle naftowym, która odbyła się w grudniu 1908 roku w ministerstwie robót publicznych, nie można uważać za skończoną, gdyż obecnie powzięto zamiar, aby po przedłożeniu wniosków komisji, wybranych na tej ankiecie, kontynuować w dalszym ciągu obrady z przedstawicielami robotników i konsumentów. Droga, którą radzi postępować Dr. Diamand, jest bardzo uciążliwa i praktycznie prawie niewykonalna. W odpowiedzi Dr. Ofnerowi, który twierdzi, że w tym wypadku możnaby postąpić podobnie, jak przy upaństwowieniu terenów kopalni węgla, mowca zaznacza, że węgiel nie zmienił z biegiem czasu swego charakteru, jako minerał zastrzeżony, podczas gdy oleje mineralne zostały uznane, jako własność posiadaczy gruntów. Upaństwowienie kopalń oleju skalnego natrafiłoby zresztą w praktyce na wielkie trudności, ponieważ państwo bez użycia specjalnych środków, nie byłoby w stanie stwierdzić, na jakich terenach znajduje się olej skalny i, co za tem idzie, które tereny należałoby upaństwić.

Zastępca rządu odpowiadał następnie na niektóre wywody posła Wityka w sprawie kwestyi robotniczej i wyliczał wszystkie odnośne zarządzenia rządowe. Wnioskodawca zaznaczył, że uznaje doniosłość wielu zarządzeń górniczo-policyjnych w ostatnich czasach, lecz twierdzi zarazem, że jeszcze wiele pozostało w tej kwestyi do zrobienia. Szef sekeji Homann podziela to zapatrywanie w zupełności i sądzi, że niepotrzebuje chyba nikogo zapewniać, że ministerstwo robót publicznych będzie i nadal dbało o utrwalenie bezpieczeństwa w kopalniach.

W końcu przyjęto następujące wnioski:

1) Wniosek posła D i a m a n d a: „Wzywa się rząd, aby izbie posłów przedłożył jak najprędzej projekt ustawy o upaństwowieniu

środków transportowych dla nafty, szczególnie rurociągów i o ich zmonopolowaniu“.

2) Wniosek dodatkowo posła K o l i s c h e r a: „Do tego czasu należy zaprowadzić przymus koncesyjny dla firm rurociągowych“.

3) Wniosek posła D r. L i c h t a: „Wzywa się rząd, aby niezwłocznie rozpoczął studia i debaty na kwestyą zaprowadzenia monopolu państwowego na ropę, dalej, by zniósł się w tej sprawie z rządem węgierskim i aby z tych czynności zdał sprawozdanie w formie konkretnych wniosków prawnych“.

4) Wniosek posła Z a r a ń s k i e g o: „Sprawozdanie to winien rząd złożyć w przeciągu czterech miesięcy“.

5) Wniosek posła D r. M a y r ' a: „Wzywa się rząd, aby niezwłocznie i energicznie użył właściwych środków, aby z jednej strony producenci, z drugiej strony uczeni przemysł i konsumenci byli zabezpieczeni przed szkodliwą machinacją spekulacyjną“.

6) Wniosek posła D r. L i c h t a: „Wzywa się rząd, aby podjął na nową akcyę zmierzającą do sanacyi przesilenia naftowego za pomocą rodzimych kapitałów i jak najprędzej zdał sprawozdanie z odnośnych zabiegów“.

7) Wnioski posła D r. K o l i s c h e r a: „a) Wstrzymać aż do odwołania dalsze udzielenie państwowych terenów pod eksploatacyę oleju ziemnego; b) przyjmuje się z zadowoleniem do wiadomości, że prawodawstwo przez ustanowienie minimalnego obszaru dla eksploatacyi nafty, skierowało kopalnictwo na normalne tory. Wzywa się rząd, aby i nadal postępował tak samo; c) Wzywa się rząd, ażeby przez unormowanie taryf kolejowych i rozszerzenie urządzeń transportowych kolejowych, przyczynił się do powiększenia zbytu na ropę“.

8) Wnioski posła Z a r a ń s k i e g o: Wzywa się rząd: a) aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył galicyjskiemu Sejmowi projekt noweli do krajowej ustawy naftowej w sprawie uregulowania obszaru kopalń naftowych i oddalenia pomiędzy poszczególnymi otworami wiertnicami; b) aby Radzie Państwa przedłożył projekt ustawy w sprawie znizienia podatku na naftę przy równoczesnym zabezpieczeniu interesów konsumentów; c) aby

ukonstytuował jak najprędzej Krajową Radę naftową i na utrzymanie tej instytucyi wstawił co roku w budżecie państwowym odpowiednią kwotę; d) aby nowo kreowany w ministerstwie robót publicznych departament naftowy urządził w ten sposób, by ten departament zajmował się nietylko przygotowaniem ustaw naftowych, lecz także i to w równej mierze, gospodarczą ochroną kopalnictwa naftowego.

9) Wnioski posła W i t y k a: A) W mającym być opracowanym projekcie ustawy winny być uwzględnione postanowienia, a) aby w kopalniach naftowych został zaprowadzony ośmiogodzinny czas pracy (w imiennem głosowaniu przyjęto ten wniosek 15 głosami przeciwko 14); b) aby wypłata robotników odbywała się punktualnie 3-go każdego miesiąca. B) Dalej wzywa się rząd: a) aby przedsięwziął możliwe kroki, by wypłata wszystkich zaległości producentów u robotników natychmiast nastąpiła; b) aby zarządził wszystko, co ze względów higieny jest niezbędnem dla Borysławia i okolicy, jak budowę zdrowotnych mieszkań robotniczych, budowę rurociągów w Drohobyczu, w Borysławiu i Tuśtanowicach oraz ciągłą kontrolę nad odnośnemi rozporządzeniami rządu; c) aby natychmiast stworzył środki komunikacyjne, budował drogi i stawiał mosty na strumieniach i rzekach; d) aby przeprowadził regulacyę rzeki Tyśmienicy i polecił wznieść potrzebne wały; e) aby producentów, których ropa zalała i zniszczyła role i łąki wieśniaków, zmusił do odszkodowania; f) aby podjął badanie co do występowania gazów oraz co do niebezpieczeństwa pożaru i eksplozyi; g) aby powołał przedstawicieli robotników do Rady Naftowej.

Na referenta do pełnej Izby wybrała komisya D r. D i a m a n d a.

Było do przewidzenia, że i w Niemczech sprawa układu Krajowego Związku producentów ropy z towarzystwem „Standard Oil Company“ wywoła wielkie zainteresowanie prasy i opinii; oto, co pisze jedno z pism niemieckich:

„Będziemy starali się wykazać o ile rzeczywistnienie się planu króla trustowego Rockefellera, dotknie Niemcy.

Według miesięcznych wykazów statystycznych, dowóz nafty do Niemiec w pierwszych czterech miesiącach 1909 roku, przedstawia się natępująco:

		Procent ogólnego importu:
z Austro-Węgier	59.787 tonn	15
z Rumuni	4.091 „	1
z Rossyi	13.801 „	4
z Ameryki	308.900 „	80
	<u>386.579 tonn</u>	<u>100 pre.</u>

w roku 1908 importowano:

z Austro-Węgier	41.435 tonn	10
z Rumunii	5.647 „	1
z Rossyi	16.490 „	4
z Ameryki	363.869 „	85
	<u>426.869 tonn</u>	<u>100 pre.</u>

Z tego zestawienia widać, że w pierwszych czterech miesiącach 1909 roku zmniejszył się ogólny import do Niemiec w porównaniu z rokiem ubiegłym o 40.290 tonn. Dowóz ropy austriackiej w pierwszych czterech miesiącach 1909 roku zwiększył się w porównaniu z tym samym czasie w roku zeszłym o 18.352 tonn, co wyrażone w procentach odpowiada zwiększeniu się z 10% na 15%. Odnosnie do importu z Rossyi i Rumunii, to wprawdzie cyfry tego roku zmniejszyły się, udział jednak tych państw w imporcie ogólnym pozostał i nadal ten sam. Charakterystyczną jest rzeczą, że amerykański import zmniejszył się obecnie o 54.397 tonn, czyli z 85% na 80%. I tem właśnie można sobie wytłumaczyć fakt, że Rockefeller obecnie z taką skwapliwością rzuca się na opanowanie austriackiego przemysłu naftowego. Firma „Standard Oil Co.“, która przez swe siostrzane towarzystwo „Vacuum Oil Co.“ posiada w Austrii dotychczas już 2 rafinerie o łącznej produkeyi 50.000—60.000 tonn, zagarnęłaby obecnie do 50% austriackiego zapotrzebowania produktu naftowego, a mianowicie 70.000—80.000 tonn, które wyprodukuje odbenzyniarnia Krajowego Związku producentów ropy i 50.000—60.000 tonn, przerabianych przez austriackie rafinerie tow. „Vacuum Oil Co.“, czyli razem 120.000—140.000 tonn. (Cyfry te są znacznie przesadzone. [Przyp. Red.]) To zwycięstwo Rockefellera byłoby ciężkim ciosem dla austriackich

i niemieckich konsumentów nafty, ponieważ tow. „Standard Oil Co.“ mając takie atuty w rękę, mogłyby prawie dowolnie ustanawiać cenę nafty.

Leecz i w obecnej chwili może jeszcze rząd austriacki i parlament przeszkodzić do pewnego stopnia planom Rockefellera. W komisji gospodarczej parlamentu, odrzucono niestety na posiedzeiu piątkowym 14 głosami przeciw 13 wniosek posłów socjalistycznych, by wezwać rząd, aby wniósł do parlamentu projekt ustawy, na mocy której przysługiwałoby i państwu prawo poszukiwania ropy. Interesy kapitału i w tym wypadku odniosły świeże zwycięstwo nad interesami ludności i państwa. Przyjęto jednak drugą część wniosku posła Dr. Diamanda w sprawie upaństwowienia towarzystw rurociągowych i magazynowych. Uchwalono również rezolucyę wzywającą rząd do przegładnięcia wszystkich projektów monopolowych, dalej do porozumienia się z rządem węgierskim i do rychłego w Izbie posłów sprawozdania z tych czynności w formie projektu ustawy. Przyjęto również i wniosek posła Zaráńskiego, jako dodatek do powyższej rezolucyi, aby rząd przedłożył powyższy projekt ustawy w przeciągu czterech miesięcy“.

Od siebie dodać musimy, że rząd niemiecki dla podniesienia eksportu naszych produktów do Niemiec i złamania monopolu tow. „Standard Oil Co.“ u siebie, nie nie zrobił; kilkakrotnie podnoszone projekty zniżenia ceł na ropę do Niemiec i powołania do życia w Niemczech przemysłu rafineryjnego naftowego, opartego na naszym surowcu, spełzły na niczem, więc skargi pism niemieckich winny się zwrócić także i przeciwko własnemu rządowi.

Krajowa Rada naftowa.

Dnia 22. czerwea odbyło się we Lwowie pierwsze posiedzenie Krajowej Rady naftowej, powołanej do życia przez nową ustawę naftową. Obecni byli: przewodniczący Rady Radaea dworu c. k. Starosta górniczy Riel i członkowie Rady Dr. Jahl i prof. Syroczyński (delegaci Wydziału Krajowe-

go), poseł Z a r a ń s k i (delegat krakowskiego Towarzystwa górniczego), Schulim Schreier (delegat Krajowego Towarzystwa naftowego), Wit. Sulim irski (delegat Związku górników i hutników polskich), Franciszek B r u g g e r (delegat Związku techników wiertniczych) i mianowani przez Rząd członkowie Rady: nadradca górniczy Werber i naczelnik drohobyckiego urzędu górniczego Midowicz.

Członkowie Rady Inż. W o l s k i i poseł D ł u g o s z usprawiedliwili swa nieobecność ważnymi pertraktacjami we Wiedniu.

Przewodniczący p. Starosta górniczy Riel otwiera posiedzenie, tłumacząc, iż opóźnienie w zwołaniu pierwszego posiedzenia Rady nastąpiło z powodu, iż oczekiwano wniosków komitetów wybranych na ankiecie ministerjalnej we Wiedniu, obradującej jeszcze w grudniu roku zeszłego nad sanacją przemysłu naftowego, a szczególnie wniosku komitetu górniczo-policyjnego.

Członek Wydziału Krajowego Dr. J a h l dziękuje rządowi za zwołanie Rady naftowej, w której widzi organ doradczy nie tylko dla przepisów górniczo-policyjnych, ale i dla całego gospodarczego podniesienia przemysłu naftowego.

Z kolei przewodniczący odczytuje regulamin dla Rady naftowej, który został przyjęty en bloc. Regulamin ten w następnym numerze podamy w dosłownym brzmieniu.

Następnie dyskutowano nad zgłoszonym wnioskiem prof. Syroczyńskiego, by Starostwo górnicze ułożyło pewien turnus dla mianowanych członków komisji egzaminacyjnej przy egzaminach kierowników i dozorców w Borysławiu i Jaśle, tak, aby wszyscy członkowie po kolei w tej komisji zasiadali; turnus ten może być ułożony w porządku nominacji. Wniosek ten w zasadzie uchwalono.

Następnie członek Rady poseł Z a r a ń s k i, przy punkcie o środkach sanacyjnych przemysłu naftowego, składa sprawozdanie o stanie pertraktacji Krajowego Związku producentów ropy z rządem i rafinerami: W pertraktacji nastąpił zwrot korzystny. Rząd wniosł jeszcze w bieżącej sesji parlamentu wniosek o kredyty na budowę zbiorników ropnych na 100.000 wagonów, z których połowa byłaby budowaną w tym roku, połowa

w następnym; na ropę zamagazynowaną w tych zbiornikach mają być wydane warranty, zbiorniki będą więc publicznymi składami. Jednocześnie rząd nosi się z zamiarem zaprowadzenia w drodze ustawy obowiązku koncesjonowania budowy magazynów, rurociągów i rafinerij. Rafinerie, a właściwie blok rafinerów, należących do tow. „Olex“ ma wydzielić od Związku prowadzenie odbenzyniarni i kupować ropę ze Związku. Między układem z rafinerami i budową rezerwoarów przez rząd, istnieje iunctim. Gdyby układy z rafinerami nie doprowadziły do skutku, to Koło Polskie już zaakcentowało, że rząd nie powinien stawiać żadnych przeszkód do zrealizowania ułożonego już układu z Amerykanami.

W dyskusji, która się potem wywiązała, dano wyraz zapatrywaniu, że układu z Amerykanami ze stanowiska interesów kraju spełnić nie można.

Członek Rady p. Wit Sulim irski poruszył sprawę koncesjonowania wierzeń akordowych; uchwalono wybrać komisję z pp.: Bruggera, Sulim irskiego, Midowicza i Werbera dla opracowania odpowiedniego wniosku na następne posiedzenie Rady naftowej.

Następnie uchwalono dwa wnioski posła Z a r a ń s k i e g o.

1) „Rada naftowa wyraża życzenie: aby desygnowani urzędnicy do tych urzędów górniczych, które obejmują kopalnie nafty, odbywali uprzednio praktykę wiertniczą na kopalniach naftowych“.

2) „Rada naftowa wyraża przekonanie, iż koszta posiedzeń Rady powinny być pokrywane w połowie z funduszu rządowego, a w połowie z funduszu krajowego“.

Wywiązała się jeszcze dyskusja nad sprawą okólnika drohobyckiego urzędu górniczego co do ław wiertniczych we wieżach i co do ostatniego wiecu pracodawców i kierowników w Borysławiu, w której zabierali głos Pp. Z a r a ń s k i, Sulim irski, Brugger, Werber i Midowicz. W sprawach tych jednak wniosków żadnych nie uchwalono wobec tego, iż 28. czerwca zbierze się w Borysławiu komisja przez rząd mianowania specjalnie dla obrad nad środkami przeciwko pożarom i nad szybkim ich stłumieniem.

Eksport naszych produktów naftowych za I. kwartał b. r.

Ministerstwo handlu ogłasza w wydawnictwie o handlu zewnętrznym ciekawe cyfry dotyczące się eksportu produktów austriackich zagranicę; z dat tych wyjmujemy następujące cyfry, dotyczące się eksportu naszej ropy i produktów naftowych za pierwszy kwartał b. r.

Ropy naszej wywieziono w styczniu, lutym i marcu 15.406 cetnarów metrycznych do Niemiec i 123.821 do Rumunii, czyli razem 141.190 cetnarów, gdy w roku 1908 w tym samym czasie tylko 24.000 cetnarów.

Nafty rafinowanej wywieziono ogółem zagranicę 640.464 cetnary (448.089 cetn. metr. w r. 1908); z tej ilości wywieziono do Niemiec 459.211 cetnarów, do Francji 72.605 cetnarów, do Szwajcaryi 60.552 cetnarów, do Turcji europejskiej 15.586 cetnarów, do Włoch 15.568 cetn., do Danii 958 cetn., do Anglii 467 cetn. i do Hamburga 141 cetn.

Benzyny wywieziono ogółem 57.580 c. m. (53.509 w r. 1908). Głównym odbiorcą naszej benzyny są także Niemcy (21.816 c. m.), potem idzie Francja (17.701 c. m.), Szwajcarya (13.833 c. m.) i Włochy (2.613 c. m.).

Oleje ciężkie i smary wywieziono 211.176 cetn. (189.947 w r. 1908); smary nasze idą głównie do Niemiec (112.661 c. m.); dobrym odbiorcą staje się już Belgia (40.828 c. m.), dalej idzie Szwajcarya (13.535 c. m.), Włochy (12.601 c.), Holandya (8.868 c. m.), Francja (5.582 c. m.), Anglia (4.173 c. m.) i wreszcie via Hamburg wywieziono 579 c.

Kronika finansowa.

Układy Krajowego Związku producentów z tow. „Standard Oil Co.“, a następnie pertraktacje rafinerów między sobą i rządem celem zawarcia umowy z producentami, nie pozostały bez wpływu na ceny ropy, częściowo nawet produktów naftowych i na akcje towarzystw naftowych. Akcje Galicyjskiego Karpackiego Towarzystwa naftowego w drugiej połowie czerwca doznały znacznej zwyżki, dochodzącej do 70 koron na akcję; spe-

cyalnie na podwyższenie kursu akcyi wpływały wiadomości o zbliżeniu się rafinerij w układach co do kwot kartelowych; grupa rafinerij Zakładu Kredytowego i Ziemskiego Zakładu Kredytowego (Bodenkreditanstalt) zredukowała podobno pierwotnie żadaną kwotę półtora miliona cetnarów dla swych rafinerij na 1.450.000 cetn. rów, a według żądania innych rafinerij winna zredukować do 1.400.000 cetn. Cyfry te dowodzą, iż rafinerie austriackie wobec wypadków pierwszorzędnej wagi dla światowego handlu naftowego, jeszcze dalej prowadzą politykę kramarską.

Ceny ropy naszej w ubiegłym miesiącu także doznały znacznego podwyższenia; w ciągu kilku tygodni podniosły się o 30 halerzy na cetnarze, a usiłowania niektórych spekulantów, aby sprowadzić ponownie baissę na targu ropnym rozmaitemi wiadomościami o wielkich wybuchach ropy spełzły na niczem i przez drugą połowę ubiegłego miesiąca panowała na targu ropnym ciągle tendencya zwyżkowa.

Na ceny produktów naftowych wiadomości o pewnym zbliżeniu się rafinerij między sobą nie wywarły prawie żadnego znaczenia głównie z tego powodu, iż w lecie obroty naftowe handlowe są mniejsze i obowiązywały ceny dawniej zawartych umów.

Cena nafty rafinowanej wewnętrznej dosięga zaledwie 23.5 koron loco Bogumin; benzyna, szczególnie automobilowa, cieszy się wielkim popytem, jak zwykle w lecie, i popyt ten spowodował nieznaczną zwyżkę; oleje smarowe austriackie zaczynają coraz więcej rozpowszechniać się zagranicą i wypierać smary rosyjskie. Przeciętna cena dobrego smaru wynosi 20 marek; „Vacuum Oil Co.“ ofiaruje swoje smary po 16—17 marek. Olej gazowy (niebieski) wskutek podniesienia się cen ropy, doznał nieznacznego podniesienia ceny, lecz popyt na olej ten bardzo nieznaczny. Ceny parafiny są bardzo niskie. Amerykanie dążą do deprecjonowania ceny naszej parafiny; za czyszczoną białą parafinę płacą 40 marek loco Hamburg.

Z Rumunii piszą nam: Produkcya ropy w Rumunii zaczyna zwiększać się; produkcya za maj dojdzie zapewne do 12.000 wagonów, co należy uważać za produkcyę

wystarczającą. Jeśli produkeya utrzyma się na tym poziomie jakiś czas, to z pewnością pociągnie za sobą inwestycyę nowych kapi- tałów w wiercenia i zwiększy się ruch wier- niczy, który wywoła dalsze zwiększenie się produkeyi. Zwiększenie produkeyi spowod- wały obfite szyby tow. „Steaua Romana“ w Campinie, wydatność terenu naftowego w Tzinsca, ładna produkeya terenu naftowe- go w Moreni, dwa duże szyby tow. „Romano- Americana“ i jeden szyb braci Sceeleano w Mislishoar. Cena ropy mimo większej pro-

dukeyi trzyma się na poziomie 4.50 — 4.70 franków, benzyna lekka 20 fr., ciężka 10—11 fr., parafina 120—130 fr., „mazut“ 4.20—4.25 fr. i wreszcie nafta 37—46 fr. z beczką za- leżnie od jakości. W cenie nafty zawarty jest podatek konsumcyjny 12 fr. Ceny „mazutu“ spadły obecnie w Rumunii wskutek rozbitcia się umowy rafinerji między sobą od 1. maja. Dalej skonstatować należy małe obroty w sprzedaży zagranicznej wskutek niskich cen.

Statystyka szybów w Tustanowicach

w miesiącu czerwcu b. r.

Głębokość szybu w metrach	Ilość szybów we wierceniu	Ilość szybów pro- duktywnych, które się pogłębia dalej	Ilość szybów pro- duktywnych, których się nie pogłębia	Ilość szybów w tłokowaniu	Ilość szybów za- gwożdżonych lub w instrum	Ilość szybów za- stanowionych	Razem
niżej 800 m	19	—	—	—	—	16	35
800—900 „	6	—	—	—	2	2	10
900—1000 „	13	1	—	—	8	5	27
1000—1100 „	23	17	7	—	14	8	69
1100—1200 „	30	20	12	6	7	9	84
1200—1300 „	3	7	3	3	1	3	20
1300—1400 „	1	4	1	—	—	—	6
ponad 1400 „	—	1	—	—	—	—	1
Razem	95	50	23	9	32	43	252

Z powyższego zestawienia widzimy, że produktywnych szybów w Tustanowicach jest ogółem 82, a z tych tylko właściciele 32 szybów zadowolniają się produkeyą jaka jest; 50 szybów mimo, iż są produktywne, wiercą się dalej; oprócz tego jest w wierceniu 95 szybów, z których 53 jest w głębokości pomiędzy 1000—1200 metrów czyli w tej, w której ropa przychodzi. Z 82 produktywnych szybów tylko 8 szybów ma znaczną produkeyę (około 20 wagonów i więcej), 28 szybów ma produkeyę od 5—10 cystern, 46 szybów poniżej 5 cystern dziennie.

W Borysławiu jest w ruchu 44 szy-

bów; z tych 8 jest we wierceniu, 23 tłokuje się, 6 jest w instrumentacyi a 7 szybów przeczyszcza się.

Wszystkie szyby borysławskie, z wyjąt- kiem tych, co są w instrumentacyi, są pro- duktywne, dają jednak przeciętnie nie wię- cej, jak $\frac{1}{2}$ —4 cystern dziennie.

Korespondencye z Tustanowic.

Tustanowice, 26. czerwca.

Dla odmiany mieliśmy tutaj przed dwo- ma tygodniami groźny pożar na stacyi ko-

lsjowej, który mógł być pociągnąć za sobą ogromne szkody, gdyby energicznej akcyi ratunkowej nie było się udało go zlokalizować. Rzecz miała się następująco: W nocy z 15 na 16 zawały się słupy podtrzymujące rurociągi Tow. Karpackiego i Magazynowego, ciągnące się od zbiorników do nalewaków na stacyi, wskutek czego rurociągi się przerwały a ropa poczęła płynąć drogą i wzdłuż niej ciągnącym się rowem. Z drugiej strony stacyi pracowano przy otwartem świetle nad przedłużeniem betonowego kanału, przecinającego stacyę w poprzek. Gdy ropa zalała to miejsce, jeden z robotników zbliżył się ze świecą, by zobaczyć co się dzieje. W tej chwili buchnął ogień, który kanałem przedostał się na drugą stronę. W ten sposób stacya, z 2 stron stanęła w płomieniach. W wielkiem niebezpieczeństwie znajdował się magazyn kolejowy, który gdyby się był zajął, cała stacya, zwłaszcza nalewaki byłyby poszły z dymem, a w ślad zatem ekspedycya byłaby wstrzymaną na dłuższy przeciąg czasu.

Miesiąc czerwiec był nader obfity w burze, nie było prawie dnia bez grzmotów i piorunów, na szczęście nie bardzo szkodliwych, gdyż skończyło się na spaleniu jednego tylko szybu. Miało to miejsce dn. 24 bm. Wśród strasznej, 2 godziny trwającej i z ulewnym deszczem połączonej burzy, uderzył piorun w szyb „Bojko Kurytyba“ na Potoku. Prócz szybu spalił się zbiornik na sąsiedniej kopalni Albert-Leon, z zawartością około 6 cystern ropy. Ofiar w ludziach nie było żadnych.

Produkcya trzyma się ciągle prawie w tej samej wysokości. Szyb Premier I, który po pożarze dłuższy czas był bezczynny, po postawieniu wieży i przeczyszczeniu otworu dnia 16 bm. dostał około 40 cystern. Produkcya ta nie utrzymała się długo w tej wysokości a obecnie wynosi około 20 cystern dziennie. Natomiast wzrosła produkcya na Nafcie II do 58 cystern dziennie. Banzay, Bitum, Władysław I, trzymają się ciągle powyżej 20 cyst.

W ostatnich dniach uporeczywie przez spekulantów giełdowych rozpuszczane pogłoski o dowierceniu się szybów Rockefeller-

ler, Fanto VIII, a później Wilhelma są bezpodstawne, gdyż produkcya tych szybów ogranicza się na małych wybuchach.

Przemysł naftowy w Stanach Zjednoczonych Ameryki w roku 1908.

Kurt Pietrusky, Chikago.

(Ciąg dalszy).

Teren naftowy w Midcontinent Na tym terenie, do którego należą stany Kansas i Oklahoma, czynność wiertnicza znacznie się obniżyła w roku sprawozdawczym. Częściowo można to przypisać niepomysłnym stosunkom atmosferycznym w roku przeszłym. Z końcem roku fale wezbranej rzeki Red zalały rurociąg w Texas, tak, że ruch mógł być wznowiony dopiero z końcem czerwea. Ta ustawiczna niepogoda wstrzymywała czynność wiertniczą przez długi czas, szczególnie w dolnym okręgu Creek. Oprócz tego ucierpiał wiele cały przemysł z powodu niekorzystnych prawnych i sądowych zarządzeń, które również już i w roku przeszłym miały miejsce. Jakie skutki pociągnie za sobą wyrok najwyższego sądu związkowego w Missouri, odbierający „Waters-Pierce Oil Co“ koncesyę w tym stanie, nie można jeszcze przewidzieć. Jeżeli „Standard Oil Co“ nie znajdzie sposobu obejścia wyroku sądowego, to rafinerya „Sugar Creek“ w Kansas (Missouri) będzie musiała zostać zamkniętą. Dzienna przeróbka w tej rafinerii wynosi 18.000 beczek ropy sprowadzanej z Midcontinent, dla producentów więc tamtejszych byłyby ten okręg zbytu stracony. Należy jeszcze nadmienić, że obecnie także i gubernator stanu Kansas, zachęcony powodzeniem swojego kolegi w Missouri, oświadczył, że będzie dalej prowadził energicznie przeciwko tow. „Standard Oil Co“ akcyę, rozpoczętą przed 3 laty; jeżeli i tu trust zostanie wypartym, wtedy także i rafinerya w Neodesha, przerabiająca dziennie 5.000 beczek ropy, musiałaby zostać zamkniętą. Producenci ropy straciliby w ten sposób zbyt na 23.000 beczek ropy dziennie. Dotychczasowy sekretarz związkowy w ministerstwie dla spraw wewnętrznych, Mr. Gafield, nie udzielił tow.

Prairie Oil & Gas Co^a pozwolenia na budowę nowego rurociągu przez Oklahoma do zatoki meksykańskiej (N. Orlean). Jeżeli i następcą tegoż w gabinecie prezydenta Tafta będzie w tej kwestyi stał na tem samym stanowisku, to producenci muszą pożegnać się z nadzieją, że nowym rurociągiem

powetują powyższą stratę; w ślad za tem nastąpi dalsze gromadzenie i tak już bardzo znacznych zapasów, a zarazem ograniczenie przyszłej czynności wiertniczej.

Najnowsza miesięczna statystyka czynności wiertniczych w obu stanach przedstawia się następująco:

w K a n z a s :

Miesiąc:	Szyby skończone	ropne	gazowe	suche	produkcyja ogółem ropy beczek	przeciętnie
Styczeń	48	5	30	13	95	19
Luty	31	2	22	7	30	15
Marzec	30	4	19	7	90	22,5
Kwiecień	31	5	21	5	90	18
Maj	48	8	35	5	125	15,6
Czerwiec	36	9	21	6	150	16,6
Lipiec	45	11	27	7	170	15,5
Sierpień	31	9	17	5	138	15,3
Wrzesień	53	4	37	12	54	13,5
Październik	41	9	27	5	110	12,2
Listopad	30	3	18	9	55	18,3
Grudzień	49	1	41	7	20	20
razem .	473	70	315	88	1,127	—
przeciętnie	—	—	—	—	—	16,1

w O k l a h o m a :

Styczeń	210	164	16	30	10,005	61
Luty	145	119	9	17	7,405	62,2
Marzec	218	187	10	21	10,450	55,9
Kwiecień	235	193	10	32	10,269	53,2
Maj	263	226	10	27	16,710	73,9
Czerwiec	213	190	7	16	10,900	57,4
Lipiec	220	189	9	22	14,925	78,9
Sierpień	278	232	8	38	19,545	84,2
Wrzesień	305	260	13	32	14,867	57,2
Październik	265	236	9	20	16,830	71,3
Listopad	293	236	10	20	13,742	42,2
Grudzień	376	326	14	36	17,482	53,6
razem . . .	3021	2585	125	311	163,130	—
przeciętnie	—	—	—	—	—	63,1

W stanie Kansas zmniejszyła się ogólna liczba wierceń, w porównaniu z rokiem przeszłym o 13, liczba ropodajnych otworów wiertniczych zmniejszyła się o 17, natomiast liczba suchych szybów wzrosła o 17. Przeciętna wydajność ropodajnych otworów wiertniczych wynosiła dziennie 16.1 beczek, wobec 14.7 beczek w roku zeszłym i 10.6 beczek w obu poprzednich latach. Ogólna nowa dzienna produkcyja wykazuje niżkę 159 beczek. Czynność wiertnicza w tym stanie

ograniczała się głównie na pozyskaniu gazu. Z końcem roku rozpoczęto 39 nowych wierceń.

W stanie Oklahoma obniżyła się ilość ukończonych szybów o 1213 czyli o 28 $\frac{1}{2}$ % . Przytem suchych szybów było tylko o 10, gazowych tylko o 29 mniej, niż w roku przeszłym, tak, że ilość ropodajnych zmniejszyła się o 1174 czyli 31%. Przeciętna dzienna produkcyja spadła z 79.6 beczek w roku 1907, na 63.1 beczek w roku sprawozdawczym, a więc o 16.5 beczek. C. d. n.

Wiadomości z targu ropnego.

Według podania p. Alfonsa Gostkowskiego, zaprzysiężonego sensala dla sprzedaży produktów naftowych i ropy we Lwowie, ceny ropy w miesiącu czerwcu przedstawiały się następująco:

DATA	W A L U T A								
	15/VI.	30/VI.	31/VII.	lip.—sierp. wrzesień	sierp.—wrz. październ.	1909 — 1910 czerw. maj			
12. czer. 1909	114—114	113—116	118—119	124—126	127—130	00—00			
13. " "	112—113	114—115	118—120	124—126	127—130	00—00			
14. " "		114—116	119—120	124—126	126—130	00—00			
15. " "		118—120	124—125	126—128	128—132	00—00			
16. " "		120—121	124—125	128—130	130—132	155—160			
17. " "		119—120	123—124	128—130	130—132	00—00			
18. " "		119—120	123—124	128—130	130—132	00—00			
19. " "		119—120	124—125	128—130	130—132	00—00			
20. " "		120—122	124—125	128—130	130—132	00—00			
21. " "		120—122	124—125	128—130	130—132	00—00			
22. " "		124—126	126—129	132—134	134—136	00—00			
23. " "		126—128	130—131	134—136	136—138	160—165			
24. " "		132—134	134—136	138—140	142—144	00—00			
25. " "		138—142	142—145	145—147	147—150	00—00			
26. " "		132—134	137—138	140—142	142—144	00—00			
27. " "		134—135	138—140	142—144	145—147	00—00			
28. " "		135—136	142—143	146—148	148—152	00—00			

Inżynierowie przedsiębiorcy Bielski, Łukaszewski & Ska kom.

Borysław, telefon 121.

W BORYSŁAWIU

Lwów, telefon 848.

KRONIKA.

„Izba pracodawców w przemyśle naftowym“. Walne Zgromadzenie celem założenia stowarzyszenia pracodawców, odbyło się we śróde 16. b. m. w Borysławiu przy współudziale reprezentantów prawie wszystkich większych i szeregu pomniejszych przedsiębiorstw naftowych.

Po zagajeniu zgromadzenia przez p. dyr. Jerzego Mészárosa i obraniu tegoż przewodniczącym zgromadzenia, przedstawił p. Stanisław Żukowski cel i zadania nowozałożonej „Izby pracodawców“, jako związku firm dla solidarnej ak-

cyi w ochronie kopalni i strzeżenia interesów przedsiębiorców.

Następnie po wyczerpującej dyskusji nad poszczególnymi paragrafami statutu, który przyjęto w całości, zastrzegając sobie prawo zmiany na przyszłość, przystąpiono do wpisywania członków reprezentujących poszczególne przedsiębiorstwa, których na razie przystąpiło dwudziestu.

Przystąpiono wreszcie do ostatniego punktu porządku dziennego t. j. do wyboru prezydium i wydziału. Wynik wyborów był następujący: Prezesem obrano p. Władysława Długosza, pierwszym wiceprezesem p. Jerzego Mészárosa, drugim wiceprezesem p. Dr. Marcelego Fraenkla.

Do wydziału zaś wybrani zostali: Pp. Tadeusz Chłapowski, Dr. Izidor Kreisberg, Zygmunt Lewakowski, Schulim Schreier, Lippe Schutzmann, Jakób Spitzmann, Michał Sroczyński, Władysław Zdanowicz, Stanisław Żukowski.

Na zastępców wydziału wybrano: Dr. Wiktora Kerna, Prota Komornickiego, Juliana Krynickiego, Emeryka Pirnitzera.

Gmina obszarnikiem. Gmina Tustanowice pobrała w krótkim stosunkowo czasie przeszło milion koron z dochodów brutto, płynących z jej udziałów naftowych. Dysponując tym dochodem, jako niezakładowym majątkiem, Rada gminy poczyniła cały szereg użytecznych wkładów, wybudowała szkołę, cerkiew, drogi, urządziła doskonale oświetlenie etc. Wreszcie zużywszy na te cele około pół miliona koron, a widząc wylaniające się codzień niemal nowe potrzeby i projekty, postanowiła Rada zużytkować resztę leżącego jeszcze kapitału (przeszło pół miliona koron) i bieżący dochód, wynoszący około 20.000 koron miesięcznie, w sposób, zapewniający gminie po wieczne czasy wyjątkowy, jak na nasze stosunki, dobrobyt. Oto przed tygodniem zapadła jednomyślna uchwała na kupno okazyste dóbr Zawadów i Hotobutów pod Stryjem, obejmujących przeszło 2400 morgów roli, łąk i lasu, za sumę 1,320.000 koron. Część gruntów użytą zostanie jako pastwisko gminne, reszta wypuszczona — na razie — w dzierżawę. Zatwierdzenie uchwały ze strony Wydziału krajowego nastąpi niezawodnie niebawem.

„Schodnica“ tow. akc. dla przem. naftowego. Rada zawiadująca towarzystwa na ostatnim posiedzeniu kooptowała na członka Rady p. Dr. Stanisława Starzyńskiego, wiceprezidenta Izby posłów.

Niemiecki handel naftowy w pierwszych czterech miesiącach b. r. Według miesięcznych statystycznych wykazów, ilość dowieziona w pierwszych czterech miesiącach b. r. do Niemiec nafty wynosiła 386.677 tonn, wobec 427.168 w tym samym okresie roku przeszłego czyli o 40.000 tonn, mniej, niż w roku ubiegłym. Z tych ilości dowiezionych przypada na Stany Zjednoczone 308.900 tonn (w r. ub. 363.297 tonn) i Rumunię 4.091 t. (5.647 tonn). Charakterystycznym jest fakt, że eksport nafty Stanów Zjednoczonych do Niemiec zmniejszył się o przeszło 50.000 tonn, podczas gdy eksport austriackiej nafty wzrósł o 18.000 tonn.

Rosyjska ropa w kwietniu b. r. Produkcya półwyspu Apicheron (Baku) wynosiła w kwietniu 39,549 milionów pudów, wobec 40,8 milionów pudów w marcu i 38,7 milionów pudów w kwietniu roku ubiegłego. Sytuacja na rosyjskim targu naftowym była mało zmieniona, ale pewna; za jeden pud nafty lekkoj jakości placono w Baku 22 kop., wobec 21,60 kop. przed trzema tygodniami i 22,75 kop. przed miesiącem.

PO ZAMKNIĘCIU NUMERU.

Otrzymujemy następujące żałobne wiadomości:

29. czerwca zmarł nagle w Schodnicy

Dr. MIKOŁAJ FEDOROWICZ

członek rządu narodowego w r. 1863, b. poseł do Sejmu, członek honorowy Krajowego Towarzystwa naftowego.

Była to postać znana doskonale wśród pracowników przemysłu naftowego i zasłużona szczególnie na początku rozwoju naszego przemysłu.

Sp. Dr. Mikołaj Fedorowicz należał do założycieli Krajowego Towarzystwa naftowego, był jednym z twórców pierwszej krajowej ustawy naftowej, przez dłuższy czas był współwłaścicielem jednej z najdawniejszych rafinerij nafty w Ropie, później przy zmiennych losach pracownika na niwie przemysłu naftowego, zajmował aż do końca życia rozmaite stanowiska w przemyśle naszym. Zawsze czynny, pelen zapału i poświęcenia dla dobrej sprawy, już u schyłku lat zajmował jeszcze honorowe stanowisko prezesa pomocy wzajemnej urzędników naftowych. To też śmierć jego w szerokich kołach współpracowników wzbudziła prawdziwy żal. Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się 1. lipca w Schodnicy.

28. czerwca br. zmarł w Szymbarku w powiecie Gorlickim

ERAZM FIBICH

były dyrektor i założyciel galicyjskiego towarzystwa magazynowego dla produktów naftowych.

Zmarły był przez dłuższy czas członkiem Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego, dyrektorem dawnego Związku producentów „Ropa“, a poprzednio jeszcze dyrektorem rafinerji w Chorkówce; przed laty jeszcze sześciu brał bardzo czynny udział w zmiennych losach przemysłu naftowego; dopiero przez ciężką chorobę powoli usuwał się od zajęć, a przed dwoma laty usunął się zupełnie i wyjechał na wieś do Szymbarku do swej córki, gdzie też zmarł w wieku lat 66. Sp. Erazm Fibich, odznaczał się nadzwyczajnie łagodnym charakterem, był człowiekiem uczynnym i bardzo szanowanym i kochanym przez swoich podwładnych dzięki swej wyrozumiałości i dobroci. Zmarłego cechowały przytem wielkie zdolności, posiadał on doskonale kilka języków; jego trafnej inicjatywie zawdzięcza swe powstanie pierwsze krajowe towarzystwo magazynowania ropy. Pogrzeb odbył się we Lwowie 1. lipca przy licznych udziale znajomych i kolegów zmarłego.

Cześć pamięci zasłużonego człowieka!

PIERWSZA KRAJOWA

Fabryka chemiczno-technicznych smarów
i pakunków do maszyn parowych

EDWARDA HELLWIGA

we Lwowie, ulica Kopernika liczba 29
Adres telegraficzny: Hellwig, Lwów, Kopernika.

poleca

znakomite szczeliwa (pakunki) i smary do
maszyn parowych, a mianowicie:

Szczeliwa „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ z najlep-
szego asbestu, konopi i bawełny.

Smary: „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ do szczeliw.
„Saturn“ do kurków parow. „Merkur“ do
skóry. „Eros“ do kolektorów. „Neptun“ do lin
konopnych. „Jupiter“ do rzemieni z sierści wiel-
błądziej. „Jowisz“ do lin drucianych. „Mars“ do
rzemieni. „Conservator“ do gumy. „Regulator“ do
trybów. „Apollo“ do łożysk. „Wezuwiusz“ do lak.
kotłów. „Puritas“ przeciw tworzeniu się kamienia
w kotle. „Venus“ do czyszczenia metalu. **Tłuszcz
tawotowy. Waselina.**

Na składzie utrzymuje: oliwę, ragozynę S. M.
Schibaeffa & Co w Baku, oleje cylindr. ameryk.
i krajowe i wszelkie inne przybory do maszyn
parowych.

DOM KOMISOWO-HANDLOWY

Zygmunta Jana MARSZAŁKIEWICZA

Lwów, ul. Bielowskiego l. 6.

(FIRMA ZAPROTOKOLOWANA).

Przyjmuje zastępstwa fabryk krajowych, pośredniczy i informuje w kwestjach rodzinnego przemysłu i handlu.

Nadto zajmuje się „Porządkowaniem stosunków majątkowych“, regulowaniem hipotek, wyrabianiem i konwersją pożyczek hipotecznych. Pośrednictwo w kupnie i sprzedaży majątków. Przeprowadzanie komisowej częściowej parcelacji.

Pośredniczy w sprzedaży i zakupie, wydzierżawianiu terenów i kopalni naftowych, jako też udziałów w tychże uprawnieniach pod najprzystępniejszymi warunkami. Kupuje i sprzedaje ropę.

Zastępstwo firm zagranicznych.

Dom omisowy posiada najznakomitsze siły fachowe tak w technicznym zakresie jak i w handlowym. Załatwia wszelkie zlecenia punktualnie i szybko.

OLEJE MASZYNOWE pierw-
szorzędnej jakości
OLEJE DO PODŁÓG
OLEJE i ROPE DO PEDZE-
NIA MOTORÓW
KOMPOZYCYE DO ROP-
NYCH PALNIKÓW POKO-
JOWYCH

NAFTĘ DO PALNIKÓW
„LUX“ I DOSKONAŁE
specyalne SORTY NAFTY
BENZYNY MOTOROWE po
najtąnszej cenie
BENZYNY AUTOMOBIL. i
BENZYNY DO LAMP GÓR-
NICZYCH i wszelkich celów

POLECA FABRYKA NAFTY

Waleryana Stawiarskiego i Spółki

KROSNO

SKŁAD KOMISOWY W BORYSŁAWIU POD KIEROWN. P. BACHOWSKIEGO

gdzie jest zawsze dostateczny zapas wszystkich towarów.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we Lwowie, ul. Kopernika 1. 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy.
Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiert-
niczych do wierceń akordowych.
Ofiarujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem na-
ftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blaima.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalń
i szybów naftowych, zgłoszenia kopalń do władz górniczych, profile otworów
świdrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych

Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.

Przedsiębiorstwo dla głę- bokich wierceń

Wit Sulimirski

w Borysławiu

długoletnie doświadczenie na
kopalniach ropy w Galicyi,
na Kaukazie i w Rumunii;
obejmuje akordy wiertnicze
ewent. z własnym udziałem.
Ekspertyzy terenów galicyj-
skich i kaukazkich. Kupno
i sprzedaż terenów nafto-
wych.

ALFONS GOSTKOWSKI

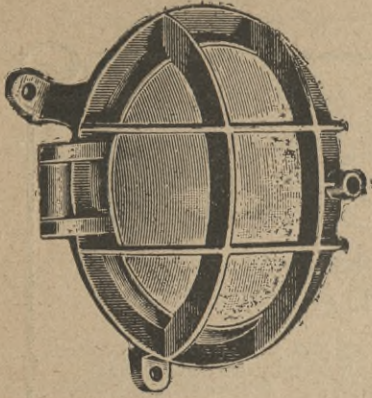
przez Izbę handlową i przemysłową
we Lwowie mianowany, i przez
e. k. Namiestnictwo potwierdzony
i zaprzysiężony

senzal

dla sprzedaży i kupna ropy, wo-
sku ziemnego i produktów tych
minerałów. Jako urzędnik pu-
bliczny pobiera przy transakcyach
ściśle oznaczoną a zatwierdzoną
przez Namiestnictwo opłatę senzala.
Udziela swej klienteli rzeczowych
i wiarygodnych informacyi w za-
kres przemysłu naftowego wcho-
dzących.

Biura: Lwów, plac Smolki 1. 4.
Tel.: 1059

URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE

ŚWIATŁA — SIŁY — TRAKCYI

SKŁADY MATERIAŁÓW
INSTALACYJNYCH ==

INŻYNIEROWIE KNAUS & CZAJKOWSKI
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ELEKTROTECHNICZNYCH
LWÓW, UL. KOPERNIKA 26 — TELEFON NR. 40

PROJEKTY I KOSZTORYSY BEZPŁATNIE

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wylączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmana w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borysławiu, Krośnie i Zagórzu.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletnie urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przedewszystkiem myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.